

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Wagner Sándor.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztári-, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	8	Kor
Félévre	4	
Negyedévre	2	

Hírdetések díjszabás szerint.

Válasz az „Autonómikus papnevelés” című cikkelyre.

Ifj. Bochkor Mihály az „Autonómikus papnevelés” cím alatt olyanokat állít, melyek részint tulzattak, részint valótlanok. Magas pidesztálra állva lebíralja az egész papi hierárkiát, a pápától az utolsó káplánig. Ezt szó nélkül hagyni nem lehet, nem engedni az igazság.

Minden tapasztalt gondolkodó elismeri, hogy a papság az emberiség fejlődését, az egyén érvelésülését sohasem akadályozta, hanem ellenkezőleg azt rendes mederben mindig elősegítette. Tekintsen napjainkban is a papság által megértett Prohászka-kra, Giessweinokra!

A katolicizmus nem fért meg a rabszolgasággal, mint azt fiatal barátom állítja. A megterő főurat igen is kötelezte rabszolgái felszabadítására azonnal. A papság szemére veti a gondolkodás hiányát, így ír: „vagy ha úgy tetszik, nem gondolkodóknak.” Hát ez keresztényi kímélet, hát ez egyházhoz való ragaszkodás? Kérdem: ki karol fel széles e hazában, a bérce Erdélyben is minden üdvös és hasznos intézményt? Én 26 éves tapasztalatommal, szenvedélytől vagy ellenszenvtől nem homályos belátással minden hasznos mozgalmat élén ott látom a mindent áldozatul hozott kath. papot. Még természetadta jogairól is lemond az a kath. pap, hogy annál inkább lehessen mindenkinek mindene, hogy családját nem féltve, érte nem remegve mehessen minden körülmény között híveihez, ha a halált is viszi ki a bacillusokkal, miazmánkkal teített beteg szobából. Hát ez papi uralom, hát ez hídség, hát ez gőg? Megvalom, nehezen tudom mérsékelni magamat, hogy élésen ne írjak, pedig mindig kegyeletes érzelssel tekintettem fiatal barátomra, boldognak éreztem magamat, ha vele szót válthattam. Igazán nem tudom magamnak megmagyarázni, hogy mi történhetett Státusunk mindenki által kegyelt jegyzőjével! Hogy ő azon előkelő bizalmi állásban magára öltve a betegeskedése miatt letett reverendát, az erdélyi papság által alapított és fentartott laphoz, annak élén paptestvéreiről oly hangon ír, hogy azt csak nyílt ellenségünk teheti. Általános állításokkal, semmi konkrét esetet fel nem hozva meggyanusít, megleckéztet, megalázkodásunkat követeli, oda állítja az erdélyi autonómiát olyanok, mely egyedül képes a létező és képzel bajokon segíteni.

En széles körben megfordultam, kilenc év óta egy kivétellel minden státusgyűlésen elejétől végig figyelemmel jelen voltam, de senki paptestvéremtől az autonómiát megtámadni nem hallottam, nem tapasztaltam. Sőt feltűnt nekem mindig a státusgyűléseken, hogy dacára annak, hogy a fele számban jelen volt kiváló paptestvérek tudás és tapasztalat és ügyeseretetelében magas ponton vannak, szívesen hallgat-

ták világi urainkat, üdvös indítványaitak szavataikkal pártolták, győzelemre segítettek, úgy szólva a tért szíves készséggel a világi elemnek hagyták. Ez fel is tűnt. Némelyek még a papság kevesebb tudását, bátortalanágát vélték ebben felfedezni, de nem ez, hanem az szerénység és igen sokszor gyönyörködés világi uraink jóakarató ügybuzgóságában. Mindig igazi lelki élvezettel lestem el azon kölcsönös megbecsülést, megtisztelést, mely a gyűlésteremben és a fehér asztalnál, mely a legkegyesebb főpásztor által rendezett valódi szeretetlakomán megnyilatkozott. Öröm könyvekre fakasztó azon atyái s ha úgy tetszik testvéri leereszkedés, midőn egy Majláth püspök alig elégtve ki a testi szükségletet, sorra megy és minden egyes asztaltársát egész leereszkedéssel egyenként felkeresi, üdvözi, minden ügye iránt érdeklődik. Ezt teszi az a püspök, aki minden születési előnyét, minden kényelmét és összes vagyonát az egyház érdekében áldozatul hozta és hozza. Az egyház érdeke pedig a hívek boldogítása. Nekünk papoknak semmi külön érdekünk nincs, ha valami előnyt teljes joggal kívánunk, ezt, úgy az ordo előnyét csak a hívek érdekében kívánjuk és öhajtjuk.

Az a közjogi méltóság is csak arra jó, hogy a külsőségre sokat adó világ, a nagy tömeg annál inkább hallgassa, figyelje és vésse szívébe az egyedül üdvözítő krisztusi ígétet. A valódi szentek mint rendkívüli lelki erővel bírók valódi apostolok is, independensiek is és mindig van radikális gondolatuk. De van nagy belátásuk is, belátják, hogy máról holnapra nem lehet a világot megreformálni. Az Istenember emberitestben 33 évig volt a földön testileg is, a világ reformálását pedig egy perc alatt is megtehetette volna. A meglévőket ésszerűen addig eldokolni nem lehet, nem szabad, míg újak nincsenek.

A világi elemnek lenézése a papság által, mint az talán a katonai életben volna, a valósággal homlokegyenest ellenkezik. Éppen az ellenkezője áll! Kérem, ha még egy Bochkor Mihály is úgy traktálja a világi elem nevében a papságot, ki pláne még világban élő klerikus, — hát akkor mit várhatunk azoktól, kik elfogult szellemben vannak nevelve.

Krisztus tanítványainak lábait nagy alázattal megmosta, példát adott, azért a püspökök, a kath. uralkodók szertartásszerűen teszik nagycsütörtökön a szegényekkel szemben, még meg is csokolják lábaitak.

Ezen alapszik a krisztusi hatalom személyesítőjének lábecskölése, ez semmi erőltetett rendszer, ez legfőbb megtisztelése Krisztusnak földi helytartója személyében, ez vallásgyakorlás. A valódi katolikus, ki szíve mélyében alázatos, legnagyobb szerencsésének tartja, ha az Úr szolgáinak szolgálja lábát csokolhatja, ki a legfőbb igehirdető, minden lelki hatalom köz-

pontja. Hogy a lelki élet nélküli ember ezen megbotránykozik, azon nem csodálkozom, de hogy egy Bochkor Mihály ezt kifogásolja, azt egyáltalában nem lehet megérteni.

Valami nagy lelki állapot változás kellett nála történnék. Nagyon várjuk a magyarázatot. Az egész cikkely protestans izű! Az erdélyi autonómiát feltű a papoktól és az egész Anyaszentegyházat meggyanusítja, lekritizálja.

Békóba verésnek nevezi az egyesületi szervezkedést, kérem az az erők egyesítése a kitűzött üdvös célra, minden tapasztalatom ezt igazolja. Csak a szt. Vince-egyesületet hozva fel, hány szegény család lett ezáltal megmentve a kétségbeeséstől vagy az elzűlléstől? Személyesen ismerem egy özvegy asszonyt Budapesten, ki a szt. Vince-egylet segélye folytán két leányát buzgó kath. tanítónőnek és egyet kereskedői szakképzett könyvelőnőnek nevelt, mind a 3 hálás szívvel áldja a szt. Vince-egyletet. De hány száz és ezer család érezte és érzi ezen egylet jézusi szeretetének boldogító áldását!

Miért nem kifogásolja kedves fiatal barátom a világ fiainak a gyöngéd női kezek csokolását? Miért éppen a lelki gyermekek ezen önkéntes, senki által sem erőszakolt, szent olajjal felkent, folytonosan áldást osztó kéz csokolását? Tessék elhinni azt mi szívesen elengednek, de minthogy mi nem a magunké, hanem az egyházé s így minden emberé vagyunk, nem tehetjük, senkit sem akadályozhatunk valódi vallási érzése külső nyilvánításában, a szentségek ilyenét megbecsülésében, a Jézustól tanult, Jézus kegyelme által szerzett alázatossága gyakorlásában.

Ha a státusunk fiatal jegyzője nem fél a szabadkőművesektől, engedje meg nekünk, hogy mi, kik nem egy szűk írodából, hanem a nagy küzdőtérrel ismerjük a világot, — féljünk tőlük és egyházellenes tendenciájuk ellen védekezzünk.

Az egyház tökéletes társaság, nem emberek által alapítva és fentartva s mint ilyenek vannak az emberek boldogítása érdekében törvényei, melyeket megtartani köteles mindenki az üdvösség elvesztése terhe alatt, a ki azokat makacs-ságból, elfogultságból vagy talán nagy tudományos téves tudatában nem akarja megtartani, sőt azt rosszakarattal ellenség módjára kritizálja, kinyúlja, másokat is attól visszatartani iparkodik, — ellenségnek tartjuk, ki nem gyűjt velünk, hanem szétszór. Az ilyenek az egyházban helyes felfogás mellett jogokat nem gyakorolnak, mert ennél nagyobb veszedelem nem is képzelhető.

Sapiénti sat! Aki katolikus köteleiségeit őszinte meggyőződéssel nem teljesíti, az természetesen jogokat sem gyakorolhat. Ez ellen tiltakoznak a hitűközhöz hű világi katolikusok is. Talán csak oly bárgyuk nem lehetünk, hogy ellenségeket dédelgessünk keblünkben. Vége kell hogy legyen a határon túl ment elnézésnek!

A mi pedig a kath. gyűléseket illeti, szintén határozottan állítom, mint közvetlen szemtanú, hogy a jegyző úr valami csak gánacoskodni tudó „Philippus” téves állításainak esett áldozatul. A budapesti városi nagy redout megcáfolja azon állítását, „hogy a kath. nagygyűlések úgy konganak a világi hívők ürességétől.” Máskor sziveskedjek megnézni, hogy a világiak igen is nagy számmal csoportosulnak. Már nem is találunk Budapesten elég nagy helyiséget, a németországi kath. testvéreink példájára ezután sorra vesszük a vidéki városokat s rögtönzött nagyterjedelmű gyülestermekről gondoskodunk.

Végül legyen a kedves jegyző úr meggyőződve, hogy fiatal paptestvéreinkbe a jézusi lelkesedést öntik és ezen lelkesedéssel és az autonómiait iránt való tisztelettel jönnek ki a világba és tudja mit csinálnak itt künn a világban azok a gögös papok? Úgy látszik nem tudja. Tehát megmondom: az ön és elvtársai megdöbbenően rideg, elitő viselkedése miatt beállott paphiány folytán az óriási lelkesítő teendők teljesítése után fennmaradt pihenési idejüket is feláldozzák, mint valódi testvérek és népbárátok, hogy a pénzüsrőt akadályozzák, hitelszövetkezeteket alapítsanak a községekben és vezetnek, hogy a türethetetlen áruzsorát s így a nép kizsákmányolását akadályozzák, fogyasztási és értékesítési szövetkezeteket rendeznek és tartanak fenn és emiatt azon szociális demokraták, kikkel státusunk jegyzője cikkelye tenorja tanúsítása szerint kacérkodik, még boltos legényeknek is gunyol, pedig csak a tiszteletet akarjuk bevezetni a kereskedésbe és a hazát fenntartó magyar fajba. Még itt sem áll meg a sárral dobált kath. pap! Hogy népenél a baromtenyésztést, a tejnek könnyű és olcsó értékesítését eszközözzék, tejszövetkezeteket alapít, tart fenn, vezet nagy vesződéssel, kitarító munkával. Az ne tévesse meg, ha talán még nem mind teszik, mert mind elismerik azok érdemét, kik teszik, míhelyt alkalom lesz ők is teszik. Hogy miért kénytelen ezt tenni a pap, arra egyszerűen azt felelem, mert ő kapható első legelső sorban társadalmi szellemi munkásnak, a mit intelligens hazánkfia egyrésze a vadászat, külföldi utazás, fürdőzés s no még talán a kártyázás, mulatozás miatt nem tesz meg, mert hát nem voltak bele nevelve, tudniillik a kellő értelemközlést a nép alsó rétegével, azzal a nyomorgó tömeggel, — meg kell tegye a papság, mert csakugyan az ő hivatása az, hogy mindenkinek mindene legyen, távol sem azért, hogy pápi uralomra vágyódjék, hanem azért, hogyha már magát hivatásáért a világ előtt bolond titulusra érdemesítette, Isten előtt okos és hű szolga legyen.

Még sokat irhatnék, mert a jegyző úr sokat felhányt, de hagyok máskorra és másoknak is. Béke és az Úr kegyelme legyen velünk!

Pacificus.

Koronagyűlés.

A maroskerületi papság f. hó 7-én tartotta rendes tavaszi koronagyűlését Marosvásárhelyt. Dacára a folytonos esős időnek és vízáradásoknak, a papság nagy számmal jelent meg, képviselve voltak a mikházi és marosvásárhelyi sz. Ferenczrendi szerzetes atyák is.

A gyűlést egy órai szentségimádás előzte meg, Szabó György kerületi jegyző tartott a papság számára elmélkedést az eukharisztikus szellemtől, annak feltétlen megszerzési és fenntartási szükségességéről. Karácson apát főesperes úr által végzett „Veni Sancte” és szentmise után a gyűlés vette kezdetét, melyet a kerület főesperese rendkívül érdekes megnyitással nyit-

tott meg, emelkedett hangú megnyitóbeszédében megemlékezett hazánk küzdelméről alkotmányáért és a törvényes rend helyreállításáról. Reámutatott a kezdődő új érára és a papság szociális tevékenységének szükségességére, az iskolát különösen a papság figyelmébe ajánlotta és a helyes irányítás, felügyelet érdekében kérte a papságot, hogy az iskolai törvényeket, rendeleteket és a tanügyre vonatkozó kérdéseket nagy szorgalommal tanulmányozza, törekedjék a papság a kath. hitet a gyermeki szívbe mélyítő gyakorlatias hitoktatásra.

A papság a tanulságos megnyitót lelkes eljenzéssel tisztelte meg és fejezte ki szives készségét az abban kifejezett útmutatások és tanácsok követésére.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének és a püspöki leiratok felolvasása után Kacsó László jobbagyitelki plebános „A gyakori szent áldozásról” tartott nagyon alapos és tanulságos felolvasást. Ismertette egyházunk idevonatkozó határozatait, rendeleteit, a szükséges lelki állapotot és a nehézségeket. Jelezte, kifejtette, hogy semmi sem oly kívánatos, mint az, hogy népünk minél gyakrabban méltóan áldozzék.

A gyűlés a nagy szorgalommal megírt tanulmányért hálás köszönetet szavazott.

Szabó György alesperes, plebános, kerületi jegyző „A pap szociális tevékenysége” címen tartott nagy figyelemmel honorált előadást, mint szem- és fülütan részletesen ismertette a kath. egyetiek országos szövetkezete határozatait. Felhívta a papságot az azokhoz való csatlakozásra, mit a papság szives készséggel meg is tett, azonban elhatározta, hogy a kath. népszövetségbe belép, a híveket is minden alkalmas módon buzdítani fogja a belépésre, szóval az egész kerületben szervezi a népszövetséget, a többi határozatok végrehajtásában is szellemi és anyagi tehetségehez képest szives készséggel ténykedik.

Pap Tamás közsévesi plebános nagy figyelemmel méltó tanulmányt olvasott fel: „A kath. pap helyes álláspontja a jelen politikai körülmények közt” címen. Helyes és élénk megfigyeléssel vizsgálta a lefolyt küzdelmet alkotmányunkért, és a kath. papság önzetlen részvételét abban. Ismertette a különböző pártokat, elvül állította fel, hogy „a kath. pap csak becsület, hazafias és vallásos magyar nemzeti politikát követhet.” Tehát csak oly pártban lehet, mely vallásos alapon állva teljesen megbízható magyar nemzeti politikát követ, feltüntetette az egyes pártok álláspontját, irányát.

A papság véleménye oda összpontosult, hogy a néppárt álláspontja egészen keresztény, teljesen megbízható nemzeti politikát követő, tehát abban minden kath. pap bizalommal lehet, annak erősítését kell előmozdítani egész odaadással és lelkesedéssel.

László Domokos a Gregorián énekről értekezett nagy szakavatottsággal, annak megkedvelését a néppel és meghonosítását sürgette, de hogy ezt elérhessük, szükséges népekeink megreformálása a Kersch-fele énekeskönyv alapján, annak használatba vételével. Tehát minden kántor ahhoz ragaszkodjék. A kántorok figyelme arra is felhívandó, hogy orgonakiséréteiknél, kózzjátékaiknál kerüljenek mindent, mi az énekek által felkeltett buzgóságot világias irányba terelné, ellenkezőleg az ének által szívbe oltott szent érzést a kózzjátékkal megtartani és megerősíteni törekedjenek. Az ének legyen erőltetés, hangszerelés, érzélgősség nélküli.

A ritka tanulságos gyűlés után az apát-főesperes rendezett szeretetlakomát, mely alatt a gyűlésen elhangzott eszmék képeztek élénk megbeszélés, megvitatás tárgyát. Az adóralás alatt a legszentebb Szív szeretetéből merítettünk

ezen szeretet adott összjevetelünknek emelkedettséget, ezen boldogító szeretettől szívünkben vetünk egymástól bucsút s mentünk vissza hiveink közé tovább működni Isten dicsőségére, saját és hiveink lelki üdvére.

Jelenvolt.

Hitoktatás.

— Irta: *Pintér János.* —

A vallás még mindig — minden rangú iskolában — a rendes tárgyhoz köztölt foglal helyet. Igen kívánatos volna, hogy e tárgyból is tegyenek a tanulók írásbeli és szóbeli érettségit.

Miért? Azért, mert senki se tagadhatja, hogy a vallás egy olyan kapocs, mely az emberiséget az Istennel összeköti, hogy a vallás egy olyan aranyhid, melyen át az Istennel mindenki érintkezhetik, hogy a vallás egy olyan tudományforrás, a melyből megtudhatjuk, mit kell hinni, mit kell cselekedni, hogy célt érthessünk. Sajnos, ma a vallással keveset törődnek. Az Istent nem igen felik az emberek. Szerintem az az oka annak, hogy sokan a vallást nem tekintik rendes tárgynak, avagy pedig azt könnyedén veszik. És ezzel nemcsak a tanulók, hanem a szülők is így vannak. Mindjárt észre lehet venni, hol gondolnak Istenre és hol törődnek a vallással.

A hitoktató hiába harsog, hiába fard, hiába tör előre, ha az akadályt éppen a szülők gördítik eléje. Mindig igaz marad, hogy a jó fa jó gyümölcsöt terem.

Ha rosszak a gyermekek, a hiba többnyire a szülők körben keresendő. Pedig világos, hogy gyermekéért első sorban úgy Isten, mint emberek előtt a szülő a felelős. A szülők mutassanak jó példát. Óvják meg gyermekeiket a rossztól. Ne beszéljenek előttük vallást-sértő dolgokról. Dogmáinkat se feszegetsek, mert ahhoz úgy se értenek. Ne adjanak gyermekeik kezébe szemérmert sértő és ehhez hasonló műveket olvasás végett.

A gyermek jelleme még gyenge, éppen azért mindig jobban hajlik a rosszra, mint a jóra. Bár alapjában véve minden gyermek jó, csak nevelni kell. Minden gyermeki félrelépés a rossz nevelésnek a következménye. Csodálatos dolog az, hogy az emberiség minél műveltebb, szellemben ragyogóbb, értelemben emelkedettebb, — erkölcsében annál gyarlóbb.

Mindennek meg van a maga oka. Ok nélkül nincs okozat.

Honnan van tehát akkor az is, hogy már az ifjúság is meg van metyelvezve?! Nehéz erre a válasz. Sok oka van ennek. Nem jó a tüzzel játszani. Nem kutatom az okát, nem is tartozik hozzám — csak ezt sajnálattal konstatalom.

Már diákjaik is kezdenek szabadon gondolkodni. Ó morális hová lettél? Világ hová fogsz fejlődni? Te pedig emberiség meddig élsz vissza az Isten jóságával?

Egy újságból tudtam meg, hogy Jolbey Miklós szamosujvári VIII. oszt. tanuló szabadgondolkodó diák. Nem akart meggyónni az érettségi vizsga előtt. Természetesen nem kapott, mert nem is kaphatott kalkulust.

És mi több, vannak olyanok, akik ezen megbotránkoznak. Szidják a hitnánt és annak fejét gr. Majláti püspököt. Vigasztalódnak ezek, mert Jézust többször megrágalmazták. Sőt a keresztre feszítették. De legyünk csak igazságosak és őszinték, kérдем: ki botránkozik meg azon, ha a sötétben a lámpás világít, ha tiszta éjjel az égen csillagok ragyognak, vagy ha a nap deris időben süt? Igen természetes dolgok ezek. Aki szándékosan ellene szegül a törvénynek, az büntetendő. Aki vizsgára nem jelentke-

zik, az nem osztályozható. Aki a szigorlaton nem tudott felelni, az elégtelen jegyet kapjon. A rossz-akarat ki van zárva.

Mi lesz az olyan ifjúságból, amely már most annyira vakmerő. Én — mondja — szabadgondolkodó vagyok. Vajjon tudja-e mi az? Van-e kellő érettsége e fogalomról? Nem-e szenved fogalomzavarban? Mert én nem hiszem, hogy egy diák értelmi fejlettsége ezeket a dolgokat már kellő módon tudná distingválni.

Éppen azért az ilyen visszaéléseknek elejét kell venni. Csírájában el kell nyomni. Nem szabad megtérni, hogy a dudva tovább terjedjen és megerősödjék. Ennek megakadályozása mindnyájunk kötelessége. Legyünk legalább e tekintetben egy szív s egy lélek, mint az apostolok voltak. Mert utóvegre is a bünt sohasem lehet erénynek, az erényt pedig bűnnek minősíteni.

Az okos haladásnak, a böles erkölcsi fejlesztésnek, a mély hazafiai érzés ápolásának ki sem lehet ellen-sége. Csak minden esinjával történjék. A sok és a túlzás mindig ártalmas.

Akik bennünket hátramaradottsággal vádolnak, azok nem tudják, mit cselekesznek. De az ő ietelekre nem is vagyunk kíváncsiak. Az ellenségtől jót sohasem várhatunk. Hogy mint fogják fel a szamosújvári esetet is egyes zsidó és szociálista lapok, azokon napjainkban nincs mit csodálkozni. Mert legkönnyebb valakit meg-rágalmazni. Pláne, ha az illető még hozzá papi talárt is visel.

Azért nincs ok a kétségbeesésre. Mi nem karddal, hanem erkölcsi és szellemi fegyverrel védekezünk. Ezek pedig hatásosabbak minden-nél. Előre a küzdőtér! Végezzük kötelesség-ünket! Legyünk kitartók és törhetlenek!

Ha Isten és az igazság velünk, úgy ki ellenünk!

A moloch.

(Folyt.)

Mindenütt gondoskodni kell szórakozó hely-ről, tehát olvasó-, társalgókört kell szervezni. Oda kell hatni, hogy a nép ne legyen üres, szá-raz keblű, tudásvágyat kell benne felebrésztetni, minden alkalmat meg kell ragadni, hogy a nö-vekedő nemzedékek olvasási vágyat keltsünk fel és tartsunk fenn élénksgben. Feltétlenül szük-séges minden községben népkönyvtárt rendezni be. Ne feledjük, hogy katolikus népünk külö-nösen a vallásos könyveket, azokat a jó zama-tos magyar nyelven vagy avatottsággal megírt népiratokot szereti, melyeket a Szent-István-Tár-sulat ad ki, ott vannak a terjedelmesebb tar-talmu jó olvasmányok, felette tanulságos ifjú-sági iratok. Az állam által adományozni szokott népkönyvtárakat is igénybe vehetjük. Rendesen megvitatják az adományozni szokott könyve-ket és ha netalán vagy egy olyan van, a 100 kötet közé (ennyit szokott adni előre diszesen bekötve) egyszerűen szortirozhatjuk. Sok szép tanulságos elbeszélés, költői mű, neves költök-től, de különösen sok igen tanulságos gazdasági könyv van köztük, melyek a gazdaság minden ágában alapos ismeretet nyújtanak.

A Szent-István-Társulat kiadványait elég jutányos áron kaphatjuk meg. Az erre szük-séges pénzt beszerezhetjük tisztességes mulatsá-gok rendezéséből, a belépti díjakból.

A népek alkalmas játszó eszközökről is kell gondoskodni. A nép nagyon szereti a kug-lizást, a vasárnapi, ünnepi délutánt jól tölti el-vele. Meg van a kellő mozgása, testi ügyessé-gének gyakorlása.

Felolvasásokat is kell rendezni, minden köz-, ségben lehet találni oly értelmesebb embereket

kik szíves készséggel vállalkoznak arra, hogy gazdasági, társadalmi kérdéseket az előre kisé-velt könyvből felolvassanak vagy a már elol-vasott gazdasági vagy társadalmi kérdéseket is-mertető könyvet, vagy újságikat szabadon elő-adják.

De főfigyelmet az iskolából kikerült ifjúságra kell fordítani, őket ifjúsági egyesületbe csopor-tositani, dalardát rendezni, vallásos és hazafias énekeket velük előadatni. Nagyon célszerű a bál mulatságok előtt is programszerűt ünne-pélyt rendezni és így a mulatságot is hasznos-sal összekötni. Ezeknek mind az a célja, hogy a nép ne legyen üres, ne legyen léha, hanem legyen gondolata, jó után vágyakozása, legyen tanulási vágya. Minden észlelőnek be kell lássa, hogy a korezmázási szenvedély főoka az, hogy a nép könnyelműen gondolkodik, nincs maga-sabb vágya, Ignoti nulla cupidó. A tudatlannak nincs semmi jó után vágyakozása.

Kétségkívül mindez aldozatot kíván, sok fáradságot, sok utánjárást, türelmet. De hát kérden, mit adnak fáradság nélkül?

De talán azt vehetne ellen egyik-másik buzgó, jó törekvő tanító, hogy a mai világ-szellem mellett nem lehet eredményt elérni, megteszi a tanító a nagy fáradságot s végül szomorúan kell tapasztalja az eredménytelensé-get. Az igaz, hogy ennek ki van téve, de azért a fáradság sohasem marad Istenből jutalom, az illetékes körök részéről elismerés nélkül és mind-ig meg van a tanítóban a felemelő öntudat, hogy hivatásának megfelelt és megkíván felelni.

Legtöbb helyen a tanító jóra irányuló fárad-zásait éppen a korema teszi sikertelenné s éppen ezen eltagadhatlan körülmény ösztönözze a tanítót a korema elleni harera. Szünet nél-kül hangoztatni, követelni kell a koresmáknak vasár- és ünnepekben egész nap zárvatartását. Ez ma már országos követelmény, minden jó-zan belátású, sőt még az itkányos ember is már belátta ennek égető szükségét. Tehát agítálni, kérelmezni kell e mellett, alá kell iratni a lakosokkal rang-, nem- és kor különbség nél-kül a kérelmező iratot, fel kell küldeni a mi-niszteriumhoz. Ha lehet a lakosok saját elhatá-rozásukból kifolyólag hozzák be a koresmákra a munkaszünetet, ha mind beleegyeznek lehet és szabad is.

Ha hatóságilag a szent napokon a kore-smák bezáratnak és zárva tartatnak, akkor könnyű lesz a népet leszoktatni a korezmázásról, mert még úgy állunk, hogy a földműves gazdák és iparosok is megbotránkoznak az oly emberen, ki munkanapon is koresmázik, rendesen üres is a korema a munkanapokon, csak vasár- és ün-nepnapokon telik meg inkább, mint a templom legtöbbször helyen.

Ha sikerül bezáratni a koresmákat a szent-napokon, ami azt hiszem, hogy rövid idő kér-dése, akkor a többi könnyű a hivatásos tanító-nak, lehet alakítani, fentartani minden hasznos együletet, nemesíthetjük, művelhetjük a népet. A békés, csendes szent napok alkalmasok lesz-nek minden jó, hasznos és nemes eszme ter-jesztésére. Adja a jó Isten.

(Folyt. köv.)

Szabó György.

H I R E K.

— **Választmányi gyűlés.** Az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat választ-mánya 1906. évi június hó 27-én, szer-dán délután 5 órakor a gyulafehérvári róm. kath. főgimnázium első emeleti ta-

nári termében rendes gyűlést tart, amelyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Püspök urunk önmiltósága** tegnap, f. hó 16-ikán, kocsin Nagyenyedre utazott, hol ma — 17-ikén — osztja ki a bérmlás szentségét. D. u. a r. k. elemi iskola növendékei fognak a hittanból Önmiltósága elnöklete alatt vizsgázn. Nagy-enyed városa nagy előkészületeket tett önmiltósága méltó fogadására.

— **Bérmlás Gyfehérvárt** f. hó 24-ikén lesz.

— **Papszentelés.** Püspök urunk önmiltósága az erd. egyházmegyének 12 végzett theológusát f. hó 24., 25. és 26-ikán fogja áldozópapokká felszentelni.

— **Halálozás.** Nagy Ignác aranymisés áldozópap, marosportusi lelkes, hosszas bete-geskedés után a végső szentségek áhitatos fel-vétele után f. hó 10-ikén életének 76. tanári és lelkipásztori buzgó működésének 51-ik évében az Úrban esedeseen elhunyt. Temetése f. hó 12-ikén ment végbe Marosportuson. A temetést Imets F. Jákó a hegyaljai espereskerület főesperese végezte. A temetésen ott volt Püspök urunk önmiltósága, a központi papság, a főgimn. tanárikar, az összes paptövendékek, akik meg-ható gyászdalokat énekeltek. A sirnát Zlamál Ágost főgimn. tanár szép gyászbeszédben emlékezett meg az elhunyt küzdelméről és ér-demeiről. R. i. p.

— **Pál Gábor** csiksomlyai főgimn. igazgató jubileuma. A csiksomlyai főgimn. tanári kara jun. 10-én lelkes, meleg szeretetről tanuskodó ünnepséget rendezett abból az alkalomból, hogy derek igazgatója betöltötte tanári szolgálatának 30-ik évét. Nehéz, sanyarú időkben kezdte meg szolgálatát az erd. r. kath. státusnál, de ideális gondolkodása, törhetetlen munkaejeje nem lan-kasztotta meg munkásságában egy pillantra sem. Ma büszkén tekinthet vissza pályájára, melynek sikereit ezekre menő s a társadalom-ban kiváló helyet betöltő tanítványai hirdetik mindenfelé az ország minden zugában. Nemesak a tanítás nehéz munkájában állotta meg helyét derekasan mindenha, hanem a közelet porond-ján is mindenütt ott volt, ahol komoly munkára, igazságos törekvése volt szükség. „Nála — írja róla a jubileum alkalmából a Cs. L. — a tanárt az embertől s ezt a polgártól elválasztani szinte lehetetlen. Oly összhangzók eseeledetei, annyira összefonódnak sok oldalú működésének különböző irányai, hogy nemesak bámulatunkat hívja föl, hanem szépségével gyönyörködtet, melegségével szeretetünket ébreszti föl.

Akár a kathedrán halljuk szavát, akár a zöld asztal mellett szólal meg, akár a társadalom körében mozog, mindenütt egyszólag: sok oldalú tehetsége, bámulatos tudása, meg-nyitott és gyönyörködtető szónoki ereje, a faji szeretetből, a lelkesítő hazafias érzésből, a pu-ritán erkölcsből a legmélyebb emberiségből meríti forrásait. Tetteit a legnemesebb ideá-lizmus tisztá sugarai veszik körül.“

A jubileumi ünnepség szentmisével kezdődött, melyen a főgimn. énekkar adott elő szép egyházi énekeket. Mise után az ünnepelő közönség a főgimn. nagytermében gyülekezett, mely bizony nagyon szüknek bizonyult az óriási számban összegyűlt közönség befogadására. A zene-ker nyitánya után Balló I. dr. csiksomlyai fő-gimn. tanár üdvözölte lelkes beszéddel az ünne-peltet a tanártestület nevében. Boeskor Béla dr. vármegyei tisztii ügyész a volt tanítványok nevében beszélt, a jelenlegi tanulók nevében

pedig Kádár Ferenc maturans szólott ifjú híveivel. Az üdvözetekre meghatva válaszolt a jubilans igazgató tartalmas, nagy hatást keltett beszédében.

Majd Kassai Lajos főgimn. tanár szavalt maga szerette ünnepi ódját, mely után Püspök urunk önméltóságának a főtámaszát nevében küldött meleg elismerő üdvözlést olvasták fel. Ekkor adták át az ünnepeltnek a díszes pazar fényvel kiállított emlékalbumot. Az ünnepség befejezésül Jakab Antal főgimn. tanár számolt be a Pál Gábor emlékére gyűjtött jubileumi alapítványról. A gyűjtés jelenlegi eredménye 4600 K., melyhez püspök urunk önméltósága 1000 koronával járult, e tanyével is kifejezve rajongó szeretetét a tanúgy iránt. Az ünnepség lefolyása után a esküszeredei vigadóban mintegy 120 terítékű ünnepi bankett volt, melyen részt vettek a vármegyei különböző testületek és hatóságok. Természetes, hogy alkalmas időben megindult az ünnepi tósztok áradata. Első sorban Mikó Bálint ny. főispán v. b. t. t. éllette az erdélyi kath. tanúgy legfőbb fejét Püspök urunk önméltóságát. A jubiláns ünnepelték Murányi Kálmán főesperes, Becze Antal alispán és még sokan mások. Az emelkedett hangulattal folyó lakoma alatt olvasták fel az üdvözlő táviratokat melyek közül kiemeljük Pál István státus referens, s a kath. státus összes gimnáziumi tanártestületének üdvözlőit. Jún. 10-ike felejthetetlen nap marad Pál Gábor előtt, mert e napon tapasztalhatta, hogy csönnes munkásságát minden oldalról nagyrabecsülik, s hogy minden oldalról igaz szeretettel és tisztelettel veszik körül. Lapunk szerkesztője ez uton küldi legőszintébb gratulációját.

— **A gyfahérvári főgimnázium** tornavizsgálja, illetőleg tornaversenye lapunk múlt számában ismertetett programj szerint Únapján d. u. 4/2 órától kezdődőleg 7 óráig kedvező idő mellett folyt le a gimnázium tágas udvarán. Óriási közönség nézte végig az ifjúságnak igazán meglepő szép mutatóit, társas szabaddalgyakorlatait. A gyakorlatok egyöntetű, pontos kivitele, a nagy ifjú seregben tapasztalt rend és fegyelem Bihari Béla tornatanár nagy szakértelmét és fáradhatatlan buzgóságát dicséri, amit különben az egész vizsgálaton át részt vett Püspök urunk önméltósága is a vizsgálat végén az ifjúsághoz és közönséghez intézett beszédében a legnagyobb elismeréssel jelentett ki. Az ifjak közül többen kaptak szép emlékérmeket s még többen díszes okleveleket.

— **Jó példa.** Tordáról írják a következő sorokat: Az egyháztanácsunk egyik nemes gondolkodású egyháztanácsosa Kimpel Florián 1906. máj. 15. tartott egyháztanácsi gyűlésen egy oly indítvánnyal állott elő, hogy mindenki megállította a szusz pár pillanatig.

„A felekezetek tagjai — úgymond — csupa tünnetve járulnak az Úr asztalához és mi katolikusok még a husvéti gyónásunkat és az igazi Urvaesorát is szegyeneljük. Indítványozom, hogy az egyháztanács testületileg végezze el a husvét gyónását, hogy mindenki tag keresztény kötelességét teljesítve jó példával járjon elől a híveknek.”

„Helyes!” hangzik minden oldalról egy pár kínos pillanat után.

„En részemről hozzájárulok” mondja a törvénybíró úr az ügyész úr után stb.

Erre az alkalomra pedig a plebánus ur megígérte, hogy az oltáregyleti tagokat is felszólítja a csatlakozásra; könnyebb kivihetés végett pedig egy Pátort fog valahgy kérni.

S a nagyméltóságú Püspök úr közbenjárásával csakugyan el is jött Müller Lajos S. J.

pater s folyó hó 7., 8. és 9-én megmunkálta a rideg sziklás talajt. Ha kevés is „vágódott le” — körülbelül — 120. de a javából, nagyjából...

Fizesse meg a jó Isten a kegyelmes Püspök atyáknak, a kedves Müller páternek, hogy ily feledhetetlen napokat szerettek számunkra.”

Egy azok közül.

— **Tavaszi multság.** A Gyulafehérvári kath. kör ma június hó 17-én (vasárnap) tartja a „Népkert”-ben zártkörű tavaszi táncmultságát. A t. közönség figyelmét ez uton is felhívjuk a sikeresnek ígérkező multságra, amelyet csak abban az esetben nem fognak megtartani, ha d. u. nagyobb eső lenne. Belépődíj: Személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. Kezdet d. u. 6 órakor.

— **A Mária-Kongregáció terjedése Brassóban.** Szűz Mária különös tisztelete mindig a leghatékonyabb, egyúttal a legkedvesebb nevelőeszköz volt és lesz a magyar ifjúságnak. Költőisége magával ragad, erkölcsi ereje jobbit és nemesít s azonkívül, minket magyarokat nemzeti öntudattal telít. S a vallásos szellemek és erkölcsös nevelésnek ez a hatalmas eszköze utóbbi években főleg főpásztorunk buzgókódása folytán új irányt, új szervezetet s mondhatjuk élénkebb lendületet is nyert középiskoláinkban. Ugyanis már gimnáziumaink ifjúsága, az ifjúságnak színe-jáva Mária leventéjének valja magát, az ő zászlója alá esküdött. Sőt a főiskolák ifjúsága is társulattá szerveződött s ily irányú buzgókódásának már is szép jeleit tanúsította. A Mária-kongregációnak ezt az új szervezetet s az új szervezetnek életműködését a gyakorlat meg nem próbálta ki teljesen. Még nem lehet tudni, hogy azoknak van-e igazuk, kik a régi szervezetben nőttek fel, kik annak emlékein bizonyos bánatos érzéssel merengenek, kik azt vallják, hogy az a régi Mária-kongregáció a mi sajátos, hosszú történelmi fejlődésen megalakult lelkületünkkel jobban összehangzik? Vagy azoknak alaposabb a reményük, kik az új szervezettől egyetemesebb hatást, hogy úgy mondjam előbb életet várnak? S bár szerintem a régiben több a költőiség, több az érzelmi elem, minék pedig jogosultságát a vallási életben hiába való törekvés volna tagadni, az újban pedig több a nyilvános működésre való alkalom, tehát több a gyakorlatiasság, a fókéredés mégis csak az marad van-e szív, van-e lélek a társulat tagjaiban? Ha van, mindkét szervezet él és virágzik, ha nincs, mindkettő külsőséggé, látványossággá zsugorodik.

Ezen az új alapon pünkösöd másodnapján új tagokat nyert a brassói r. kath. főgimnáziumban fennálló Mária-kongregáció. Albert Ferenc vallásnár gondos előkészítése után szép számú jelölt ohajította a felvételt, de püspök úr ő nagyméltósága a tanári testülettel való alapos megbeszélés, valamint az egyes jelöltekkel való személyes találkozás után ez idő szerint nem tartotta valamennyit felvehetőnek. A felavatottak száma így is 20. Névszerint: Balog Béni, Buszek Jenő, Fejér Jenő, Kornhauser Vilmos, Lázár Péter, Machatschek Antal, Miklós Antal VIII., Csiki Jenő, Márton István VII., Sárosi Ernő VI., Fülöp Tibor, Jonota Béla, Kovács Dezső, László Béla, Filtcher Pál, Verzár Mór V., Mátéffy Sándor, Pévek Rezső, Silye István, Veis Róbert IV., Folyovits Jenő, László Árpád, Hauser Vilmos, Schmotzer György III. o. tanuló.

A felavatás a r. kath. plebániatemplomban szokott módon ment végbe. D. u. 5 órakor püspök úr ő nagyméltósága vecsernyét tartott teljes asszisztenciával. Közben Hoh en l o h e Károly Egon herceg segesvári káplán szt. beszédet mondott a szószékéről, főleg a felavatandó ifjakhoz intézte szavait. Majd az egyik jelölt kérte ő

nagyméltóságát, hogy kegyeskedjek a felavatást személyesen eszközölni. Erre a felavatás megtörtént. A templom érdeklődő, ájtatos közönséggel egészen megtelt. Jól esett látnunk a felavatandó ifjak szülőit, kik közül nem egy könnyező szemekkel kísérte végig a szt. eselekményt. S mi mindnyájan, kik jelen voltunk, együtt imádkoztunk a főpásztorral, hogy az új leventék legyenek mindenha hű fia a magyarok Nagyszonyának, hogy a szent Szűz oltalma alatta magyar egyház és magyar haza virágozzék fényben, hatalomban, bekeségben. A végszó legyen köszönet és hála a kegyelmes püspök urnak, hogy nekünk és ifjuságunknak ezt az emlékeztető napot szerezte. Isten fizessen meg érte áldott jó szívének ezerszeresen! B. Gy.

— **Tulipánkert Gyfahérvárt.** A nemzeti mozgalomnak hívei napról-napra szaporodnak városunkban is. Legújabbán a következő tagok jelentkeztek: Bálint Albertné, Gulyás Andrásné, Hoffmann Gyuláné, Jäger Adolfné, Krzszewszky Emma, Krzszewszky Irma, Landgraf Mária, Minich Augusztá, Moldován Antalné, Maurer Andrásné, Nesztor Miklósné, dr. Péter Jánosné, Rass Károly, Szolcsák Andrásné, Tatalovics Lukácsné, Veszlj Nándorné, Zöld Józsefné.

A tulipán-szövetség helyi vezetősége egyik gyűlésen elhatározta, hogy az ügy érdekében nyári táncmultságot rendez. Az időmára — 17-ikére — volt megállapítva, de aztán e napról lemondtak a kath. körnek ugyan e napra már előbb tervezett multsága miatt.

Ennélfogva azt határozták, hogy a multságot a jövő hónap első felében fogják megtartani. Ohajtond volna, ha a vezetőség kimondaná, hogy ezen a multságon kizárólagosan hazai pl. sepsiszentgyörgyi szöttekben jelennek meg. Mindenesetre ez olyan tény volna, amely minden szónoklatnál ékebben demonstrálna a szövetség célja mellett. Amint lehetnek kalikó bálók, miért ne lehetnének szöttek majálisok.

— **A koronázás emlékünnepei.** Mult számunkban említettük, hogy a gyfahérvári irgalmas nővérek zárdaintézete fényes műsorral vette ki részét a koronázás évfordulójának megünnepléséből. A növendékek a gazdag műsornak minden egyes pontját a legnagyobb precizitással oldották meg, amely tény újból tanúságot tett az intézet vezetésének kiválóságáról. A rendkívüli nagy számban megjelent közönség nem tudott betelni a finom szemleli élvezettel. Csak egy fogyatékoság volt. Az ünnepély színhelyének kicsiny volta. Ez a hiba különben a zárdai ünnepeknél mindig megismétlődik, mert közönségünk érdeklődése állandóan oly fokban nyilvánul meg, hogy az iskola terme, ha háromszor akkora volna is, — szűk lenne. Az ünnepség műsora a következő volt:

1. Nyitány, Kéler B.-tól. Zongorán: Fejér P., Oelberg M., Both I. és Berreck H. 2. Romance, Lippert J.-tól. Zongorán: Springer M. 3. A nép szöszata a királyhoz. Karének. 4. Egyveleg, Horváth G.-tól. Zongorán: Dávid H., Czepnik M. és Bodnár A. 5. Spindler, Flieger Holländer című operájából. Zongorán: Puy I. 6. Mi a haza? Melodráma dr. Horváth A.-tól. Szavalja: Hannel E. Zongorán kíséri: Fejér P. 7. Magyar ábránd, Ketterestől. 2 zongorán szabadon: Berreck H., Oelberg M. 8. Ábránd, Székely Imrétől: Zongorán szabadon: Licker I. 9. Kuruc-ábránd. Cimbalmon: Gönczy N. Zongorán: Szigethy R. 10. Hófehérke, daljáték. Személyek: Hófehérke Resch K., Királynő Berreck H., Siegfried herceg Güttner E., Róbert, vadász Hannel E. Udvarhölgyek: Oelberg M., Both I., Gaál A., Glücksel I., Frohnmeyer, Kontz M. Törpék: Fejér P., Resch M., Nagy E., Springer M., Jäger

A., Dahinten J., Deutsch A. Apródok: Sinberger M., Wagner M. A közbeeső szavakat előadja Pischl M.

A brassói zárdaiskolában. A szent Ferencrendi nővérek vezetése alatt álló zárda elemi és polgári leányiskolájában jun. 8-án — pénteken — délután 4 órakor a koronázási évforduló alkalmából zenevizsgával egybekötött szép záróünnepély folyt le. Csak a legnagyobb elismerés hangján lehet erről az ünnepélyről szólnunk. Nemesak a program összeállításáról el a finom tapintatot, hanem az egyes pontok kivitele is megnyerte a nagy számban összegyűlt közönség dicséretét annyira, hogy lelkes éljenzéssel és tapsal fizette a szereplőket. De meg is érdemelték ezt úgy a föllépés határozottságával, mint a játék precizitásával. Nem sablonos módon, régen tapasztalt utakon folyt le ezen ünnepély, hanem mindenben eredeti volt. Mikor a közönség szemében ott tündöklött a kíváncsiság, megszólalt a „Nyitány”, melynek minden színpadon igazi művészetet juttattak érvényre. Erre előléptek a kis magyar honleányok derekukon nemzeti szalaggal és énekeltek az „Oh ég Ura kérének” e. kardalt, melynek lelkes éneklése a növendékek hazafias neveléséről tanuskodik. — Mint gondos atya állott ekkor a színpadra az intézet igazgatója Neurirher Ödön apátplebánus úr és mély történelmi ismerettel hazafias beszédet intézett a növendékekhez. Rámutatott azon szomorú állapotra, a midőn a magyar szívek nem szüntenek meg érezni, csak lassan dobogtak, mely szomorúságban mint a hogy hajnalhasadás szokta megaranyozni az ormokat, kiderült a borus égből és a béke szelid kékje mosolygott le a földre. A hallgatóság szünni nem akaró tapsal fizette meg e magas röptű beszédet. Ezután a „Kis alamuzsi” következett. Oly kedves, bájos kis dalocska, hogy a közönség nem tudta mit csodáljon inkább, a művészetet, melyet az a növendékek énekeltek, vagy a dal bájoságát. Erre két kis lány értelmesen szavalta el az „Éljen a magyar király” e. költeményt, mely valóban kedves énekkel kedveskedtek a hallgatóságnak. Majd a „Repsodia” zongora szolo következett. Ennek eljátszása nagy precizitást kíván és ezzel Bossin V. kisasszony nemesak rendelkezik, hanem ki is fejtette úgy, hogy valóban az összetett figyelmet lebilincselte. Igen sikerült volt Komlós Margit szavalata, ki „Áldás a királyra” e. költeményt szavalta jó hanghordozással. Majd a „Mohácsi koldus”-t énekelte Bede E. A tiszta, csengő hang és az ének mélyesége bus szövege nem csoda, hogy mindenkit megilletett. Kedves volt az „Is-is-is”, meg az „Alkonyodik” dala is. Még csak két pontról kell megemlékezni. A Symphoniáról és az élő képről. Haydn szerepét Trnyák Gizella oly pompásan töltötte be, hogy mindenkinek szeme rajta csüngött. Az összhang, mit különböző gyermek-játékokkal élénkítettek, valóban dicséretükre szolgál. Mintha csak a mezei pacisirták, fülmilék, pitypatyok énekét hallotta volna az ember egybeolvadva a zenei hangokkal. Erre, mint leghathatóbb jelenet, következett az élőkép. Lelkes honfiak és honleányok között állott Hungária Ő felsége, a király szobra fölött habérkoszorut tartva. Az előtérben pedig egy aranyos kis 5 éves gyermek állott a kettős kereszttel a kezében. Nemesak a gondolat, az eszme, mely megteremtője ezen élőképnek, kapta meg mindnyájunk lelkét, hanem a kivitel tökéletessége is. Így igen jól sikerült alakok voltak Krefly Irán, ki a Hungária személyesítője volt, továbbá a zászlósok.

Ez volt az ünnepély. Új, változatos minden pontjában. Nem csoda, hogy a közönség lelkesülve, örömmel élvezte végig és a távozáskor

mindenki ajkán csak az elismerés jelentkezett, áldva a szerény, kitartó nővéreket, kik ily bámulatos eredményt tudnak felmutatni. s.

— **A gyfehérvári szövetkezett pártok** f. hó 10-ikén értekezletet tartottak azzal a céllal, hogy a László-párt célzatos híreszteléseivel és aaptalan vádjaival szemben pártfeleiket felvilágosítsák. A nagyszámban egybegyűlt választók előtt Wagner S. főgimn tanár, a párt alelnöke ismertette a petíció ügyét, majd rátért a Gy. H. egyik számában bizonyos terrorizáló megjegyzés kíséretében közölt két törvénycikk ismertetésére. Meggyőzte a pártiveket éppen a hivatkozott törvénycikk alapján, hogy a László-pártiak rémítgetése aaptalan.

Különböen is a szövetkezett pártok vezetősege a petícióért — nagyon természetesen — minden irányban elvállalta a felelősséget, legfőképpen pedig pártiveikkel szemben, akiknek különben tudtával történt minden. Legalább is meglepő tehát, ha a László-pártiak egyszerre annyira szívükön kezdik viselni politikai ellenfeleik dolgait. Persze ennek is megvan a rejtett oka. Csakhogy a felállított batteriak vizsgálata fognak elcsúszni.

Ezután Rass Károly főgimn. tanár a vezérő bizottság elnöke, rontotta le a Küffer személye ellen a választások után kidobott azon vádat, hogy K. B. szabadkőmives.

Mi célja volt és van a László-pártiak ezen vádaskodásának? Kettős. Először diszkreditálni akarják az egész központi papságot, a tanári kart és minden kath. választót, akik K. B. mellett foglaltak állást. Másodsor, — minthogy a lászlómandátum megsemmisítését biztosra veszik ők is — megakarják ingatni a jövőre nézve a K. B. személye iránt való bizalmat.

Az első cél érdekében annyira mentek, hogy a Gy. H. azon számát, amelyben szerintük a K. B. szabadkőmivessége napnál fényesebben bizonyítja van — elküldték az összes plebániákra s több kath. világi férfiaknak. A dolog jól volt kigondolva, csupán abban hibáztak, hogy a Gy. H.-t eddig sohasem látott urak gondolkodásmódját is a magukéhoz szabták. (Ajánljuk különben, hogy a Gy. H. azon számait is küldjék meg minden plebániára és kath. férfiaknak, amelyekben annak idején a Kath. Kőr megalapítása és más kath. ügyekkel szemben olyan dühösen handabandáztak. Szerk.)

A második cél sem érik el eddig páratlanul álló következtetési formulájukkal.

Okoskodásuk ugyanis ebből áll: „K. B. 1901-ben a Demokrácia páholy tagja volt, tehát most 1906-ban is az, mert a szabadkőmives társaságból kilépni formailag lehet, de tényleg nem.” Megható a XX. században az ilyen naiv gondolkodás, hogy létezhetik olyan magántársulat, amelyből kilépni ne lehessen. Szeretné látni előadó azt a páholy szabályt, amely valamely tagot örökre leköt. Hiszen a Gy. H. cikkirója is csak olyan szabályt tud idézni, amely szerint a páholytag csak arra tesz esküt, hogy a páholyt soha h a r a g g a l el nem hagyja. Tehát másképp el lehet hagyni. Maga a kath. egyház a szabadkőmiveseket kiközösítésel sújtja. De ezt a súlyos büntetést eskis biztos adatok s nem harmad v. negyed kézből kaptak alapján alkalmazza. Mire alapítja tehát rettentő ítéletét?

Csakis valóban kilépett vagy valóban megért szabadkőmivesektől nyert információkra.

Már pedig ha a kilépések csak formálisok lehetnének: akkor ilyen bizonyítékokra támaszkodni sem lehetne. Hivatkozik a prot. Eckertre, aki a XVIII. században kilépett s le is leplezte a társaságot. Hivatkozik Hock János esetére, aki

szintén kilépett s a reámért egyházi büntetést is kiállotta. Ezek a tények tehát nem az bizonyítják, hogy a szabadkőmives társaságból tényleg ki ne lehetne lépni. Tehát K. B. is kiléphetett 1901. után. Ezt K. B. tiz tekintélyes és megbízható ember előtt jelentette ki azzal, hogy írásban is kész kiadni. Ez azonban oda át nem elégséges. Nekik az kell, hogy K. B. bizonyítsa, hogy nem szabadkőmives, tehát bizonyítson magáról egy nem létező tényre. Olyan ez, mintha valaki a Gy. H. cikkiróit azzal vádolná, hogy okos emberek; hát hogyan bizonyítanak be, hogy nem azok? Különböen is nem a vádoltoknak (ha arról lehet beszélni) kell bizonyítani a vád fenn nem forgását. Bizonyítsák hát Küfferre, hogy a jelenben is szabadkőmives. Nekünk — fejezi be szavait Rass — semmi okunk K. B. szavahihetőségében kételkedni, mert legalább is annyira szavahihetőnek tartjuk, mint a Gy. H. ánzgolóit; alkalmunk volt ugyanis meggyőződni beszületes-ségéről, férfias jelleméről, tehát el is fogadhatjuk kijelentéseit. Akik a vadásznak reá, akik nem hisznek neki, bizonyítsanak is ellene.

Mi azonban minden vádaskodás ellenére is bizalommal viseltetünk személye iránt a jövőre is s bizalmunknak jegyzőkönyvileg is kifejezést adunk.

A gyűlés folyama atatt még nagyobb számban összejött pártivek élénk helyesléssel vették tudomásul Rass K. vezérőbizottsági elnök fejtegetéseit és utolsó indítványát.

— **Felhívás.** A már figyelmet keltett és széles rétegekbe kihatott alkohollelles mozgalom hazánk erdélyrészi területén öröndetes lépést tett előre. A „Moloch” írója hatalmasan segítve az egyházmegyénkben előnyösen ismert páter Schlick János tudós Jézustársasági atyától, vele közreműködve, „A szeszes ital molochja és szent János áldása” címen egy 125 lap terjedelmű, 15 szakaszra osztott könyvecskét adott ki. Világos és népszerű nyelven van felüntetve az alkohol veszedelmessége, emeli a könyv érdekességét az életből merített sok példa, megtörtént eset. Minden emberbarát figyelmét felhívom és felkérem a megrendelésre. Ára a füzött példánynak postai küldéssel együtt 60 fillér, a kötötté 80 fillér, szintén bérmentesen küldve. Megrendelhető: Szabó György nagyenyői alesperes plebánusnál, u. p. Sáromberke. Aug. 26. után Ftdő P. Schlick János jézustársasági atyánál is Kalocsán. Sz. Gy.

— **A gyulafehérvári r. kath. elemi finiszkolában** az 1905—1906-ik tanévet záró nyílvános vizsgálatok a következő sorrendben tartottak meg: Június 18-án d. e. 8 órakor a IV. oszt. minden tantárgyból, d. u. 2¹/₂ órakor a III. oszt. minden tantárgyból, 19-én d. e. 8 órakor a II. oszt. minden tantárgyból, d. u. 2¹/₂ órakor az I. oszt. minden tantárgyból, 20-án d. e. 8 órakor hálaadó isteni tisztelet az irgalmas nővérek templomában. A jövő tanévre a beiratkozás szeptember hó első napján kezdődnek, ugyanakkor tartatnak meg a felvételi és javító vizsgálatok is.

— **Nyilatkozat.** A Közművelődés 22-ik számában „Tanitó gyűlés” cím alatt F. S. bírált tárgyává teszi a fohatóságnak szerinte is bevégtett ténynek elismert amaz intézkedését, melynél fogva a kerületi papságnak igazolasát a gyűlésből való elmaradás esetén az esperes-tanfelügyelő hatáskörébe rendeli. Bíráló ezt úgy tünteti fel, mintha ezen intézkedést egyenesen és kizárólag az esperes proponálta volna a fohatóságnak. Tudósító vegye tudomásul, hogy a proponálás indítvány folytán a kerületi papság egyhangú határozatából származott s mint ilyen jegyzőkönyv alakjában került a fohatósághoz. A támadás tehát tulajdonképen a kerületi pap-

ságnak szól s a főhatóságnak, mely a határozatot helyben hagyta. De ettől eltekintve a kerületi pápságnak ezen ügyben tett feltevése egyszerűen adminisztratív természetű és az alapszabályok nem üldözik, ugyanis az alapszabályok különbséget tesznek tiszteletbeli és rendes elnök között, s így midőn a 27. §. az igazolások körülül eljárás szabályozza, nem írja körül, hogy az igazolás is egyedül a rendes elnök hatáskörébe tartozik, míg ezzel szemben egyéb munkakört határozottan és taxatív oda sorol. Nincs tehát semmi oka F. S.-nak a kákn esomót keresnie. Felszólalása legalább is illojalis. H. F.

— **Új lap Kézdivásárhelyen.** Kézdivásárhelyt e hó 10-én új lap indult meg „Székely Hirlap” címen, függetlenségi programmal Bíró Lajos főgimn. tanár szerkesztésében. Turóczy István nyomdatul. kiadásában. Az új lap körül a város és vidék kiváló íróemberei sorakoznak.

— **Társas kirándulás Bukarestbe és Romániába.** Bukarestbe a magyar társaság július 7-én (szombaton) estére érkezik meg. A vasúti állomásnál a bukaresti Magyar Társulat fogadja a vendégeket és kauluzolja szállásaikra. Este ismerkedés a társulat helyiségében. Vasárnap reggel a kiállításra menet útközben eső templomok és a Dimbovica melletti vásárosnokok megtekintése. Találkozás d. e. 10 órakor a kiállítás magyar pavillonjában. Ebéd a kiállítás területén. Azután a kiállítás folytatólagos bejárása. Délután 5 órakor a nagysétatérre a kocsi-körzö megtekintése. Hétfőn délig Bukarest közintézeteinek megtekintése. E naptól kezdve a kirándulók tetszészerinti időben és vonatokkal Predealon át utazhatnak haza.

A romániai körútnak résztvevő különböző társaság úti programja következőleg van megállapítva: Bukarest indul július 9-én d. u. 4 óra 20 perc. Konstantza fekete tengeri kikötő érkezik este 10 óra 30 perc. Tartózkodás másnapig. Indul július 10-én d. u. 2 órakor. Brailla dunai kikötő érkezik este 9 óra. Indulás másnap d. u. 4 óra 10 percből. Galatzra dunai kikötőbe (orosz határ) érkezik 1 óra múlva. Indulás július 12-én este 10 órakor. Tergu Oeua érkezik július 13-án reggel. Innen kocsiikon néhány román csángó község megtekintése. Palánkán és Gyimesen át. Tusnád székelyfürdőre érkezik az nap estére. A kik Konstantzából Konstantinápolyba akarnak rándulni, vagy Galatznál az orosz határt átlépik, azok utlelelet vigyének magukkal. A kirándulásban való résztvétel Marosvásárhelyre a „Romániai kirándulást rendező bizottságnak” június 20-ig be kell jelenteni 2 korona bevétele mellett. Később jelentkezők a felaru utazási kedvezményben nem részesülhetnek.

— **Az alkohol elleni küzdelemnek** az erdélyi részeken lelkes és fáradhatatlan vezére: Szabó György nagyernyei főesperes alkoholelles szövetséget alakított, melynek alapszabálytervezetét mintául és tájékozáslul közöljük.

Az alkoholelles szövetség. 1. Védnöke: Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök Ónagyméltósága.

2. Címe: Alkoholelles szövetség.

3. Célja: Az alkohol élvezése ellen való küzdelem.

4. Székhelye: Nagyernye.

5. Tagok: Tagja lehet minden nyolc évet betöltött egyén.

Háromféle tagok lehetnek: a) Abstinensek, kik lemondanak minden alkohol tartalmú ital élvezéséről, kivéve a rituális célokra és orvosi rendelrele betegség tartama alatt használt italokat.

b) Mértékletesek: kik pálinkát, söhsem, bort és sört csekély mértékben fogyasztanak.

Célszerű, ha mértékletességüket az által is feltüntetik, hogy poharuk tartalmát teljesen ki nem isszák, hogy ez által is feltűnjék az alkoholtól való tartózkodásuk.

c) Tiszteletbeli tagok: kiket mint előkelő és nagyobb hatáskörrel bíró egyéneket az abstinensek és mértékletes tagok közgyűlésén szavazatöbbséggel választanak.

6. A tagok kötelesek — a társadalmi oly szokások ellen, melyek alkohol élvezési alkalmat képeznek, — küzdeni, s azok ellen alkalom adtán szót emelni. Továbbá pártolnak minden célszerű alkoholelles mozgalmat, azokban tehetségükhöz képest részt vesznek, minden kínálkozó alkalommal tőlük kitelhetőleg nem csak a magánéletben igyekeznek minden az alkohol élvezést elősegítő balvéleményt eloszlatni; hanem nyilvános előadással is ez ügyet elősegítik és pártolják azon tervet, hogy minél előbb alkalmas helyen egy győgyintézet létesíttessék, melyben az alkoholos italok mértékletlen élvezői testi és lelki betegsükből gyógytassanak.

7. A tagsági díj nincs meghatározva. A költségek fedezésére minden egyes tag önkéntesen adakozik.

8. A szövetség minden évben a választmány által előre megállapított helyen közgyűlést tart, melyre minden egyes tagot alkalmas módon meghív.

A gyűlés határozatképes, ha azon tíz tag megjelenik.

9. A közgyűlés választja az abstinens tagok közül az elnököt, alelnököt, titkár, segédtitkár és pénztárost. A hat tagból álló választmány pedig felerészben az abstinensek, felerészben pedig a mértékletes tagok közül választandó. Az elnök, alelnök, titkár és segédtitkár és pénztáros egyszersmind a választmánynak is a tagjai. A választás három évre szól.

10. A választmány minden közgyűlést megelőzőleg gyűlést tart, ezenkívül mindannyiszor, ahányszor azt az elnökség szükségesnek látja.

11. Minden egyes tag szóval vagy írásban fogadalmat tesz, az elnök vagy helyettese előtt, melynek megtartását önmaga iránt tartozó kötelességnek tekinti.

12. Minden egyes tag jelvényt és okmányt kap, melyet fogadalma megszegése esetében az elnöknek visszaküldeni tartozik.

13. A tagok egymás iránt a legnagyobb figyelmet és tiszteletet kell tanusítaniok, egymás érdekeit kölcsönösen elősegítik s odahatnak, hogy az elvtársak a társadalomban minél inkább érvényesüljenek, jó megélhetési módba jussanak; munka kiadásnál, választásoknál és minden más kínálkozó alkalomnál egymást előnyben részesítik.

15. Minden egyes tagnak kötelessége oda-hatni, hogy vasár- és ünneppapokon a korecsmák s szesz italokat kimerő helyek zárva tartassanak. Azon törekvésnek továbbá, hogy minden községben üdülő és játékhelyek, nyilvános könyvtárak és olvasótermek létesíttessenek.

15. Az évi közgyűlésen elnök beszámol a lefolyt évben elért eredményről és előterjeszti javaslatait. A pénztáros pedig beszámol az évi bevételek és kiadásokról.

16. A szövetség sem vallási, sem politikai kérdésekkel nem foglalkozik.

— **Új sorsjegyek.** A Magyar Jelzalog-Hitelbank örösi feltűnést keltő művelettel lépett az ország elé. Hazánk leghatalmasabb bankjával szövetségbe felhívást tett közzé, mely szerint 3%-os nyereségekötvényeinek tulajdonait felszólítja, hogy darabonként 57 korona lefizetése mellett cseréljék ki f. hó 22-ig kötvényei-

ket az ezek helyett kibocsátandó új sorsjegyekre. A Jelzalogbank megszűnteti a nyereségekötvényeinek amugy is jelentéktelen kamatozását, de e helyett olyan káprázatos nyereségy-sorsolási tervet állított össze, amely világszerte ritkítja párját. A sorsjegytulajdonosok 1,000,000, 500,000, 400,000, 300,000, 200,000, 100,000 stb. koronás fő- és még számtalan melléknyereségyekre játszanak. A feltételek akként vannak megállapítva, hogy aki konvertál, az igen lényeges előnyökhöz jut. Az egy nyereségykötvény helyett kiadandó két sorsjegy értéke ca 50 koronával nagyobb; ezenkívül évenként hat húzáson játszik fenti örösi nyereségyekre. Az új sorsjegyek darabonként 140 koronával jegyezhetők is f. hó 22-ig az aláíró helyeken, s ezek fenti nagy nyereségyekre szintén játszanak évenként három húzásban. Megjegyzendő, hogy az új sorsjegyek a legelső befektetési papirokkal egyenrangúak, tehát feltétlen (pupillaris) biztonságú értékpapírok.

CSARNOK.

A szentferencrendiek Hátszegen.

(Folytatás.)

Hogy mi történt a kápolnacskaival 1838-ig, nincs feljegyezve, annyi azonban bizonyos, hogy nem volt teljesen befejezve, a miért is folyton rongálódott. 1838-ban midőn Kovács Miklós püspök Hátszegen járt, megengedte, hogy telen a gyermekek számára misét szolgáltatassanak benne. 1847-ben már ezeket olvassuk: „A residentianak temploma nem lévén, az iskolabeli gyermekekkel edjüt a Parociale templomba kén-telen a szerzetes Papanak menni az isteni szolgáló megtételére, — s pedig mégigen sokszor, Istenem! mekkora agyagos sárba, csak az tudja igazán, ki próbálja. — Szinte 30 esztendője, hogy egy templomcskának falait és födelét fel-emelte a nagyméltóságú Bécsi Cancellarius Nopcsa Elek úr neje, Nalaczi Borbára a legszen-tebb buzgósággal es bé nem végezvén ezen ér-dekes munkát, a falak roskadni kezdvén, a fedél eláulván még csak esztendő alatt is könnyen semmivé lehet, pedig nem csak a szegény Re-zidentia egyéneire, hanem a buzgóbb katholi-kusokra nézve is szomorú behatást okoz, mi-dőn látja az Isten tiszteletére felemelt egyház falait leroskadni . . .” — Ugyanezen évben meghalt a kápolnacska alapítója s vele sírta szállt a már bomlázó templomfalak kijavitá-sára irányult törekvés is. A templom ugyanis lassankint romba dőlt, míg 1874-ben a házfönök egészen lebontatta. Egyébiránt a kápolna rom-badőlésének nem az ügybuzgóság hiánya volt az oka, minthogy „az építés végrehajtásában a (szerzeteseket) akadályozták azon időbeni N. T. plebánus urak azon egyszerű okból, hogy az itteni szerzetes atyát ingyen káplányul használhassák.”

„Az idő vasfoga összetörte a kis templomcskát, fedele lehullott, a falak ledüledeztek. Midőn 1873-ban ide rendeltettem — írja P. Bándi Ferenc — csak rom volt. Én tehát, hogy a hatvan ^o helyet használhatóvá tegyem, a követ összeszedtem, a kriptának szánt templom alatti nagy gödröt betöltöttem, s azon helyen, hol a templom 57 évig állott, veteményes kert lett 1874-ben.

A rendház többször volt a különböző püspökök befogadója is, kik mindannyiszor különös jó indulatot tanusítottak annak szerény lakói iránt. Így 1838. aug. 11-én Kovács Miklós püspök hátszegi útjában meglátogatta aszerény rendházat, kápolnáját és iskoláját. Megengedte, hogy az iskolás gyermekek a rendházi kápolnában hallgassanak misét s a ház szükségleteinek fedezésére 25 frtot adományozott. — 1853-ban Haynald Lajos püspök „Eö Exce-len-

tziája szept. 1. napján d. u. főpásztori kegyességgel méltóztatott Hátszegre megérkezni, a plébánia templomában áldását osztá azokra, kik ötlet fiúi érzéssel óhajtották . . . másnap . . . meglátogatván szerzetes házukat, iskolánkat . . . Estvére megérkezett V.-Hunyadra, hol szept. 4-én Társadalmunk Fogyülését jelenlétével apostoli hatalmával kívánta feldiszíteni, melyben Főtisztelendő Keresztes József Úr már harmadszor választott meg provinciálisnak. Ugyancsak Haynald Lajos 1856-ban hátszegi útjában meglátogatta a rendházat is s P. Keresztes József provinciális kíséretében tért vissza Gyulafehérvárra. 1857-ben pedig a franciskánusok által adminisztrált Vulkányi templomban bérnált s látván annak szegénységét: „elkültötte a Jézus Krisztus képét, evangéliumos könyvet, lavabót, gloriát s több hozzá tartozókkal együtt.” — 1886. okt. 11-én Lönhart Ferenc püspök hátszegi körútja alkalmával kíséretébe felvette az akkori praesidenset P. Györfi Fidél is. — „1897. okt. 9-én érkezett gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök Hátszegre, megjelenése oly alázatos volt, hogy a leghidegebb katolikus le volt, bilineselve s hitbuzgóságra emelkedett. 10-én osztotta ki a bérnált szent-ségét 73-nak, lelkesítő beszéde a hit és szeretet iránt áthatott minden szívet. Beszédét ezzel végezte: „szeressétek egymást.” A buzgó főpásztor részt vett a vendéglőben tartott közedében, mely egész csendben folyt le, ebéd végével meglátogatta a fiú és leány iskolákat, nagy figyelemmel volt a hitelezési kérdésekre. A zárdánkba benézett e szavakkal: „Pax tecum!”

A ház jövedelmének forrásait leginkább kegyes adakozások, koldulgatások, misealapítványok, házszenelések s a környéken végzett lelki pásztorkodással járó stipendiumok képezik. — Ami az adakozásokat illeti, már láttuk mint járulnak úgy a hívek, mint az egyes gazdagabbak a ház építéséhez. Ugyanezt a bőkezűséget gyakorolták többé-kevésbé egy évszázadon át.

Nagyobb mérvű segéllyel rendszeren a provinciálisok járultak e ház személyzete szükségleteinek fedezésére. Így például olvassuk, hogy P. Márton Lajos provinciális a porumbáki uradalomból „a hátszegi szállás szegény háznak is felsegítésére 60 osztrák értékű forintokat kegyeskedett rendelni” stb. A koldulásra nézve érdekes feljegyezni a szerzeteseknek a tűzifáról való gondoskodását. Már 1830-ban kérelmet intéztek a főparancsnoksághoz, hogy a hátszegi erdőből ingyen szerezhesse maguknak tűzifát. Kérésüknek eredménye az lett, hogy minden héten egy szekér tűzifát szabad volt a nevezett erdőből hozniok a rendház számára. Igazolással álljon itt a megengedő válasz: “

Nro. 228.

An die 2-te Compagnie

Orlat am 5-ten März 830.

Auf den Bericht vom 26-ten vorigen Monats Nro 77 findet man die Compagnie anzu weisen dem dortigen Franciskaner Kloster wochentlich Einmal die Ausfuhr einer Fuhr Brennholz aus den Hatzeger Forsten ohne Astand zu erstatten, wobey auf die Löbly. Briegade diesfalls unter Einem die Anzeige erstatten wird.

Christoph m. p.
Oberst.

Az erdélyi főparancsnokságnak 1830. április 22-én P. Orbán Antai rendtartomány főnökhöz intézett levele jóváhagyja az engedményt s egyszersmind kiemeli a franciskánusok buzgalmát a hit mezején:

Auf das Einschreiten, vom 9-ter März 1830. wird dem Herrn Provinciale erwidert, dass eine un umschänkte Beholzung dem Franciskaner Kloster in Hátszeg nach den bestehenden Waldordnungs-Vorschriften um so weniger gestattet werden kann, als dasselbe sich hierüber mit einer diesfälligen allerhöchsten Bewilligung nicht aus zu weisen vermag.

In dessen hat das 1-te Wallachen Regiment aus Berücksichtigung der erspriesslichen dienste, welche die Geistlichen dieses Klosters bei der Seelsorge, und dem Religions-Unterricht leisten, die Einleitung getroffen, dass dem Kloster zur Deckung des Bedarfs, vom 1-ten März an, wochentlich eine Fuhr Brennholz aus den Hatzeger Fiscal-Waldungen erfolgt werde, welche Verfügung auch unter einem die hierartige Benehmigung erhält.

Hermannstadt am 22-ten April 1830.

Motir m. p.
Comando General.

An den Franziskaner Ordens Provincial.
Anton Orbán.

(Folyt. köv.)

Főpásztori körlevelek és másnemű könyvek
avagy diszművek bekötését olcsó árban elvállalja, jól és gyorsan eszközli

PAPP GYÖRGY könyvkötészete
G y u l a f e h é r v á r t.

A bekötésre szánt körlevelek jól csomagolva a legtávolabbi helyről is be-
küldhetők, a pontos összeállításért a vállalat felelősséget vállal.

Iskolai statisztikai adatok kiállítására és **Hitoktatási kimutatásra**
szolgáló rovatos ívek nagy készletben kaphatók

PAPP GYÖRGY egyházi hivatalos nyomtatványok raktárában Gyulafehérvárt.

••✻••

Libert Intentionum.

Egy kötet ára 1 kor. 60 fillér.

Felhívjuk a t. közönség becses figyelmét azon körülményre, hogy a **Közművelődés** jelen alakjában **hirdetéseket** is közöl.

Ennélfogva² tért nyer lapunkban az adásvételi ügylet iránti érdeklődés is, a mennyiben birtokok eladását, vagy vételét, haszonbérleteket, állások betöltését, árverések vagy árlejtések határidejét, ipari és kereskedelmi cikkek ismertetését és ajánlását célszerűen lehet eszközölni, — továbbá gyógyfürdők, nyári lakok, szőlőkertek, gyógyító és tápszerek, borok, ásványvizek és másnemű italok eladására vagy vételére és mindennemű szükségletek kielégítésére igen kényelmes módon lehet eladót, illetve vevőt találni.

Sikeresen lehet továbbá a **Közművelődésben** való hirdetés útján értékesíteni eladásra szánt könyvtárakat, irodalmi műveket, zeneeszközöket, festményeket, könyveket, képeket, újságlapokat, szobrokat fegyvereket, régi pénzeket, ékszereket, butorokat, háztartási gazdasági és más eszközöket stb. stb.

Hirdetési feltételeink a következők:

Egy egész oldal területet elfoglaló hirdetés egyszeri közlési díja		K. 10.—
Egy fél oldal	„	6.—
Egy negyed	„	4.—
Egy nyolczad	„	3.—
Egy tizenhatod	„	2.—
Egy harmincketted	„	1.—

Iparosok és kereskedők többszöri hirdetés megrendelése esetén 10% ár-
engedményben részesülnek.

A hivatalos hirdetések közlési díja külön árszabás alá esik és pedig cm. területes számítással, mely területnek egyszeri közlési díja 10 fillérben van megállapítva.

Hirdetések szövegezését is elvállaljuk, de annak fejében külön 1 korona díj számíttatik fel.

==== **A hirdetések díja előre fizetendő.** ====

Hirdetésekre vonatkozó megrendelések és pénzküldemények a kiadóhivatalba intézendők.

Tisztelettel
a kiadóhivatal.